

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Titvlvs XXII. De Clericis Peregrinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM VLT.

A nobis.

PARAPHRASIS.

Subdiaconus, qui de facto tantum (cum de iure non posset) viduam in uxorem duxit, licet verè bigamus non sit (cum matrimonium validum non fuerit) tamen quasi cuiusdam bigamiæ (quam interpretatiuam vocant) indispensabilem irregularitatem contraxisse censendus est: Non propter defectum Sacramenti (cum nulum hic matrimonij Sacramentum fuerit) sed propter prauam matrimonij contrahendi intentionem, cum opere subsequuto,

SUMMARIVM.

1. Clericus in sacris constitutus viduam in uxorem inualidè ducens, & cognoscens, perinde irregularis est censendus, ac si verè bigamus esset.
2. Si autem Virginem ducat, bigamus non censetur, irregularitatem tamen contrahit, licet dispensabilem ab Episcopo.

NOTANDVM Vn. Si Clericus in sacris constitutus viduam in uxorem inualidè ducat, & cognoscat, irregularis censeri debet, perinde ac si bigamus sit,

Sed quid? Si Clericus in sacris, vel Religiosus virginem ducat? Respondeo, Talem bigamum non censeri; nihilominus irregu-

laritatem, quamuis dispensabilem ab Episcopo contrahere, ut habetur c. sanè, 4. de cleric. coniugatis, & dixi cit. c. 6. num. 6. §. Sed quid,

CAPITVLVM VNICVM

cod. Tit. in 6.

Altercationis.

SUMMARIVM.

Bigamus priuatus est omni priuilegio clericorum, & est subiectus foro seculari. prohibetur etiam ei sub excommunicatione, ne habitum & tonsuram more clericorum deferat.

Dubitatum olim fuit, vtrum Clerici (intellige de ijs, qui in minoribus constituti sunt) si alteram uxorem ducant, vel viduam, aut corruptam, clericalibus priuilegijs gaudere possint? Aliqui enim affirmabant, (aduentes Episcopum cum talibus dispensare posse, vt supra dixi c. 2.) Sed contrarium hic definit Gregor. X. in Concil. Lugdun. Eiusmodi bigamos omni priuilegio clericorum, priuatos esse, & iurisdictioni fori secularis subiectos, quauis consuetudine non obstante. Eisdem quoque sub excommunicationis inferendæ pœna prohibetur, ne habitum & tonsuram clericorum more deferant. Idem quoque decretum olim fuerat à Siricio Papa in c. quisquis, d. 84. Vide quæ dixi lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 3.

TITVLVS XXII.

DE CLERICIS PEREGRINIS.

CAPITVLVM I.

Tua.

SUMMARIVM.

1. Iure antiquo clerici transmarini, & alij peregrini non erant suscipiendi, nisi quinque Episcoporum chirographis si-

dem faciant de sua ordinatione.

2. Nouo iure Trident. sine commendatitijs suis Ordinarij literis à nullo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admitti debent.
3. Quomodo differant literæ dimissoria, testimoniales, commendatitiæ, & formata.

Bbbb

4. Clq.

4. Clericis in sacris, si peregrinari velint, vel discessuri sint, non potest negare Episcopus commendatitius, vel testimoniales nisi beneficia habeant in titulum, ratione quorum ad residentiam obligentur.
5. Generatim loquendo, merè testimoniales dari debent, si commendatione digni non sunt.

Consultus fuit Alexander III. utrum clericis peregrini & ignoti, qui ex remotis regionibus literas Episcoporum commendatitias, seu formatas adferunt, suscipi possint, ac ministrare permittendi sint, tametsi quandoque incertum sit, an vera Episcoporum sigilla adsint. Ad hoc respondet: Quod olim Patres statuerunt de Clericis transmarinis, seu ex Africa aduenientibus tota d. 98. ut tanquam ordinati clerici non suscipiantur, nisi minimum quinque Episcoporum chirographis fidem faciant de ordinatione, id ipsum observandum quoque esse circa alios clericos peregrinos. Adicit verò, non statim permittendos esse ministrare, donec de eorum moribus ac vita, & num ordines, etiam minores, gradatim acceperint, inquisitio facta fuerit.

Quod hæc quinque Episcoporum testimonia requiruntur, id secundum ea tempora, quibus fraudes multæ in hoc genere contigerunt, constitutum fuit, ut videre est in c. 2. & 3. d. 98. Nunc verò seruari debet Constitutio Trident. sess. 23. c. 16. de reform. Ut nullus Clericus peregrinus, sine commendatitius sui Ordinarij literis ab ullo Episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur. Quod etiam statutum fuit in Concil. Chalcedon. can. 13. relato in c. extraneo, 7. d. 71. Ex quibus decretis colligitur, si clericus peregrinus & ignotus Episcopi Ordinarij literas commendatitias, quæ & formatæ dicuntur, afferat, quæ omni fraudis suspitione carere videantur, à locorū Ordinarijs ad celebrandum admitti posse: qui n & ad vltiores ordines (si legitimas dimissorias habeant) vel beneficia ab Episcopis

promoueri, postquam probitatis ac doctrinæ specimina dederunt.

QVÆRITVR I. Quomodo inter se differant literæ dimissoriæ, testimoniales, commendatitiæ, & formatæ? Resp. Si proprie loquendum sit; Dimissoriæ dicuntur, quas Episcopus subditis suis dat, vt ab alieno Episcopo ordinentur: vel vt liberi à beneficio, quod in diocesi obtinebant, alibi intulari atque seruire possint. Literæ autem merè testimoniales sunt, quibus id solum Episcopus testatur, quòd Clericus hos, vel illos ordines legitimè consecutus sit. Commendatitiæ verò literæ, quæ clericis peregrinaturis vel discessuris dantur, vt appareat non tantum, in quo ordinis gradu positi sint, sed etiam quàm moribus & doctrinâ commendati. Denique literæ formatæ, licet communiam consuetudine pro testimonialibus collatorum ordinum accipiantur; olim tamen generalem acceptionem habebant, vt omnes Epistolæ canonicæ, seu Ecclesiasticæ formatæ dicerentur, quia secundum certam formam scriptæ erant: frequenter autem accipiebantur pro commendatitiis, quæ discessuris fidelibus, præsertim clericis, Episcopi dabant, & alio nomine *communicatoriæ*, item *pacificæ* vocabantur, quia abituris in testimonium catholicæ communionis dari solitæ erant, vt videre est tom. 1. Concil. apud Seuer. Binium, in vita Xisti 1. & tom. 2. p. 2. in notis Concilij Hispalensis 2. Plura de varijs Epistolarum canonicarum formis legere potes apud Baronium Anno 142. n. 6.

QVÆRITVR II. Vtrum Episcopus Clerico in sacris, si intra, vel extra diocelin peregrinari, vel omnino discedere velit, literas commendatitias aut testimoniales dare debeat? Videtur enim negandum ex Concil. Nicæno, can. 16. & refertur in c. si quis verò, 23. causa 7. q. 1. & 4. can. 41. Laodic. quod refertur in c. non oportet, 36. d. 5. de consecrat. Sed respondendum est, ex respon. Cardinali super cit. c. 16. cum Suarez lib. 3. de voto. c. 4. n. 9. Barbosa de potest. Episc. p. 2. allegat. 10. n. 5. Quòd Episcopus Sacerdotibus, aliisque Clericis peregrinaturis, aut discessuris non possit negare commendatitias, vel testimoniales.

niales; nisi beneficia habeant in titulum, ratione quorum ad residentiam obligentur. Cauendum tamen est, si ob criminis conscientiam, vel suspitionem discedant, ne tanquam boni, & probati commendentur. Imò generatim loquendo, merè testimoniales dari debent, si commendatione digni non sint. Ad canones supra allegatos respondetur, maiorem fuisse olim, cum pauciores clerici & omnes intulati essent, permanendi, & sine iussu Episcopi ab Ecclesia sua non discedendi obligationem.

CAPITVLVM II.

Inter.

PARAPHRASIS.

Constantinopolitanus Patriarcha quæsiuit ex Innoc. III. vtrum clericos, qui sine Ordinatorum suorum literis dimissorij, aut testimonialibus adueniunt, si iuramento confirmare parati sint, quod hos vel illos ordines legitime susceperint, ad superiores ordines promouere licite possit. Respondet Papa; Si alia documenta ordinationis acceptæ non exhibeant, ordinandos non esse: præsertim si nequid eorum probitas cognita est.

SUMMARIUM.

1. Iuramentum per se solum non sufficit ad aliquid ostendendum, præsertim si homo ignotus aut suspectus sit.
2. Amisio literarum dimissoriarum, vti & ipsa accepta ordinatio clerici potest per testes legitimos probari, tutius tamen erit, talem ab vsu Ordinum suspendere, dum alios ab Ordinatore suo impetret.

NOTANDVM I. Iuramentum per se solum non sufficit ad aliquid ostendendum, præsertim si homo ignotus, aut suspectus sit. Nam iuramentum communiter defectur in subsidium probationis: Ergo si quilibet extrinsecus, v.g. ordinatio suscepta, quæ

non præsumitur, astrui & probari debeat, non sufficit solum iuramentum.

NOTANDVM II. Si Clericus dicat se dimissorias seu formatas amisisse, possunt ex literæ, sicuti & ipsa accepta ordinatio, per testes legitimos probari. Ita habetur in c. cum olim, 12. in fine, de priuileg. & tradit Gl. hic, ver. per argumenta. Tutius tamen erit in hoc casu hominem interim suspendere ab ordinatione, donec alias literas, si id fieri possit, ab Ordinatore suo impetret.

CAPITVLVM III.

Tua.

PARAPHRASIS.

Si Clericus peregrinus ac ignotus sine literis commendatitijs aduenierit, nisi per alia legitima testimonia, videlicet per testes fideles fecerit de ordinatione sua, non est permittendus in publico celebrare. Quod si verò aliquis secreto celebret, poterit sustineri.

SUMMARIUM.

1. Sacerdos peregrinus, qui literas formatas aut commendatitias non habet, alius autem legitimis documentis docere potest, se ordinatum esse, celebrare permittendus est, si fraudis aut flagitiosa vite nulla suspicio subsit.
2. Idem peregrinus, si de eius ordinatione non constat per formatas, vel eas suspectas habet, potest nihilominus admitti ad celebrandum, non quidem in publico, sed secreto.
3. Episcopus prohibere etiam potest, ne presbyteri peregrini celebrare permittantur in ecclesijs Regularium alterius Ordinis, nisi ipse literas eorum viderit, & examinatis.

NOTANDVM I. Sacerdos peregrinus, qui literas formatas, aut commendatitias non habet, quia v.g. ea in via amisit, si alijs legitimis documentis ostendat se ordinatum esse, celebrare permittendus est, si fraudis

dis aut vitæ flagitiosæ nulla suspicio subsit.

- 2 NOTANDVM II. Si Sacerdos peregrinus à Missarum celebratione repellatur, quia formatas non habet, vel suspectas habet, amoto v. g. aut fracto sigillo, is potest nihilominus secretò celebrare: cùm suspensus, vel irregularis non sit. Ita Innoc. in c. 1. hoc tit. Nauar. consil. vn. hoc tit. edit. Barbosa p. 2: allegat. 20. n. 3. Et Episcopus interdum dissimulare potest, nisi probabilis fraudis suspicio adfit: tunc verò interdiceri illi debet, ne priuatim etiam celebret, & transgredientem punire. Idque colligitur etiam ex Concil. Trident. sess. 22. in decreto de obseruandis in celebrat. Missæ: *Vt irreuerentia euietur, singuli in suis diocesibus interdican, necui vago & ignoto sacerdoti Missæ celebrare liceat.*
- 3 His addit Barbosa p. 2. allegat. 21. n. 8. Quòd Episcopus prohibere etiam possit, ne Presbyteri peregrini celebrare permittantur in Ecclesiis Regularium, nisi ipse prius literas eorum viderit, & examinârit. Id verò intelligi debet de Presbyteris secularibus, vel etiam Regularibus, si alterius Ordinis sint. Et, si Episcopus, vel Vicarius eius præsens sit.

Ad extremum aduerte; Casum huius c. diuersum esse à duobus præcedentibus: Hic enim quæritur de clerico peregrino, qui vt hospes in loco moratur, mox discessurus: illis verò cc. quæsitū fuit, vtrum Clerici aliunde aduentantes ad aliquam Ecclesiam suscipi, vel etiam vterius ordinari ac promoueri possint. Ad quam rem maiora testimonia, & experimenta requiruntur. Ita Innoc. notauit in cit. c. 1. hoc tit.

CAPITVLVM VLT.

Te nobis.

PARAPHRASIS.

Non est permittendum, vt Prælati inferiores in Ecclesiis non omnimodè exemptis

instituant clericos peregrinos, sine examine & consensu Episcopi ordinarij. Quòd si id factum fuerit, poterit Episcopus institutos remouere, nisi dispensatiue tolerare malit.

SVMMARIVM.

1. Inferiores Prælati collatores non exempti ab Ordinarijs prohiberi possunt, vt peregrinos in suis ecclesijs instituant, nisi prius Episcopus eorum dimissorias viderit & examinârit.
2. Alios autem notos & probatos sine examine instituire possunt ad simplicia beneficia, quorum liberam collationem habent.

NOTANDVM Vn. Episcopus vti licet iur. can. & Concil. Trident. sess. 23. c. 16. de reform. prohibere potest inferioribus collatoribus, ne in Ecclesijs iurisdictioni ipsius Episcopi subiectis, siue non omnimodè exemptis instituant clericos aliunde aduentantes, si ignoti sint, nisi Episcopus eorum literas dimissorias, aut commendaticias prius viderit, & examinârit: quandoquidem ad ipsum spectat cauere, ne improbi clerici in diocesin suam recipiantur.

Alios verò notos, aut probatos Ministros etiam sine Episcopi examine inferiores collatores instituire possunt ad ea simplicia beneficia, quorum liberam collationem habent: non item ad beneficia curata, sed neque ad ea, quæ iurispatronatus sunt: In his enim priusquam instituantur, ab Episcopo examinari debent, secundum Trident. sess. 7.

c. 13. de reform. iun. Cardinal. declarat. & sess. 25. cap. 9. de reformat.

* * *